

Nr 113.

Av herr **Hagström**, om effektivare åtgärder för skogsbetets inskränkande.

I vissa delar av vårt land — mest i Norrland — förekommer det ännu att kreaturen under sommarmånaderna släppas lösa på bete i skogarna. Såväl hästar och kor som får och getter tillåtas därvid att fritt ströva omkring över stora arealer för att söka tillfredsställa sitt foderbehov. Att därvid stora skadegörelser uppstå på skogsåterväxten, har sedan länge fackkunskapen stått ense om. Dels genom djurens tramp och dels genom att såväl barrträds- som lövträdsplantor direkt avbetas, fördröjes eller omöjliggöres skogsåterväxten. Och även om en viss återväxt så småningom kämpar sig fram, så bli bestånden glesa och luckiga och de enskilda trädindividerna på grund därav kvistiga och mindervärdiga.

Det är mycket stora värden som härvidlag stå på spel, och det behöves numera ej råda något tvivel om att skogsbetets snara avveckling är ett av de allra viktigaste skogshushållningsproblemen av i dag.

Men ej heller för jordbruket och boskapskötseln är numera något att vinna på, att denna föräldrade driftsform får fortleva. Räknar man med alla kostnader som föränledas av skogsbetet, såsom för vallhjon eller för personal som på morgnarna ledsaga djuren till betet och på aftnarna hämta hem dem, m. m., och tager man i betraktande den minskade avkastning som blir en följd av skogsbetet, så skall man i de flesta fall finna att skogsbetet ej blir något billigt bete.

På skogsbetet måste djuren företaga långa strövtåg för att söka tillfredsställa sitt näringsbehov, och detta har till följd nedsättning av både hullet och, i vad det gäller korna, framförallt mjölkavkastningen.

Åtminstone i Norrland händer det mycket ofta att korna förirra sig så långt ute i skogen, att de ej kunna återfinnas på kvällarna, utan stanna borta omjökade över natten — ibland flera nätter i följd — med avsining som påföljd.

Den enda utvägen att få god ekonomi både på skogsbruk och bete är att skilja på dem båda genom inhägnande av mindre områden, som lämpa sig till bete och som kunna drivas upp i avkastning genom kultiveringsåtgärder. Särskilt i Norrland har det blivit allt vanligare att i utkanterna av inägorna liggande markområden, »självväxstlåttrarna»

som tidigare avbärgats, numera på grund av bland annat stegrade arbetskostnader lämnats oavbärgade.

Ofta lämpa sig dessa områden synnerligen väl för inhägnande till kulturbeten. Bland annat denna omständighet torde vara orsaken till att insikten om nyttan och nödvändigheten av kulturbeten på senare tid vunnit större och större utbredning. Vissa gynnsamma verkningar torde också 1933 års ägofredslag ha haft.

Emellertid kan det nog sättas i fråga, huruvida bestämmelserna i denna lag motsvarat förväntningarna och om de äro ägnade att snabbt befrämja bättre förhållanden beträffande gemensamhetsbeten och betesreglering. Således torde det vara tvivel underkastat, huruvida bestämmelsen i § 11 om initiativrätt blott för landsting och hushållningssällskap är lyckligt funnen.

I varje fall synes staten böra vidtaga effektivare åtgärder beträffande skogsbetets inskränkning i högsta möjliga grad och anordnande av inhägnade kulturbeten, eventuellt genom större bidrag i sistnämnda hänseende.

Under återopande av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning angående effektivare åtgärder för skogsbetets inskränkande i högsta möjliga grad.

Stockholm den 20 januari 1938.

Leon. Hagström.